

Til LO

Oslo, 20.03.2023

Høring energikommisjonen

FLT ønsker å gi honnør til energikommisjonen for arbeidet med å samle og videreutvikle faktagrunnlaget for fremtiden for energien i Norge. Kommisjonen konkluderer med noe som FLT har advart mot: Nemlig at vi styrer mot et kraftunderskudd. Det er alvorlig, og det haster med tiltak. FLT støtter hovedkonklusjonene i kommisjonens arbeid: Kommisjonen skriver om mer fornybar energi, energieffektivisering og bedre nett. Vi har følgende kommentarer til de mer problematiske sidene av kommisjonens arbeid. Det vil ønskes å melde tilbake, er på følgende områder:

1. Målsetninger om få øke kraftproduksjonen.
2. Prioriteringer frem mot at målsetningen om økt kraftproduksjon er nådd.
3. Tiltak.

1. Målsetning og tidshorison:

FLT støtter flertallet i kommisjonen som ønsker å sette et måltall for økt kraftproduksjon. FLT stiller spørsmålsteget ved om tiltakene vil komme på plass raskt nok til å la være å styre mot kraftunderskudd.

2. Prioriteringer:

Det står allerede i dag industriprosjekter i kø til å bygge ut, på for eksempel Herøya og i Nord-Norge, men prosjektene stoppes av tilgang til energi. Kampen om kraften må ikke få utarte. FLT er enige i at det beste er å ikke komme i en situasjon hvor slik prioritering som kommisjonen skisserer er nødvendig. Dersom det må på plass prioritering, har FLT vedtatt følgende.

«Det er ikke nok kraft til å dekke fremtidens behov. Når ny næring som benytter mye energi skal etableres, må ringvirkningene av den nye næringen hensyntas. Det er finnes næringer som er kraftkrevende, og som bidrar lite til verdiskaping og sysselsetting. FLT er bekymret over at det igangsettes store nye energikrevende prosjekter, uten at totalbildet om hva det er behov for av energi vurderes nasjonalt og lokalt. FLT ønsker en prioriteringsrekkefølge for bruk av energi. Rangeringen skal være etter bidraget til arbeidsplasser og verdiskaping».

Det er altså ønske om et samfunnsregnskap knyttet til energifordeling.

Energikommisjonen har skrevet følgende om prioritering dersom vi får et energiunderskudd.

«Hvis vi i en gitt situasjon ikke lykkes med å få nok kraft frem raskt, vil våre folkevalgte bli stilt overfor et dilemma der de må velge mellom tre alternativer:

1. Å godta at man i en overgangsperiode vil ha en stram eller negativ kraftbalanse, slik fremskrivingene fra Statnett og NVE blant annet viser. Det innebærer at vi blir avhengig av betydelig import fra våre naboland og Europa forøvrig dersom vi samtidig får et eller flere tørrår. Vi blir sårbare for energisituasjonen der. Det er imidlertid utsikter til et betydelig kraftoverskudd i resten av Norden, og vi har også flerårsmagasiner å spille på. Men i en periode med stram kraftbalanse må vi også belage oss på relativt høye priser.

2. Vi kan utsette elektrifiseringsprosjekter, f.eks. på sokkelen og i andre deler av økonomien, til vi har fått kraftutbyggingen skikkelig i gang. Vi kan f.eks. koble elektrifiseringen tettere opp til utbyggingen av havvind. Da vil vi neppe nå det norske målet om 55 prosent kutt i utslippene og Stortingets krav om at utslippene på sokkelen skal reduseres med 50 prosent til 2030. Anslag viser at om lag 20 prosent av utslippskuttene som regnes som nødvendige for å oppnå norske klimamål kommer fra elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner. Tilsvarende kan man utsette elektrifiseringsprosjekter for å kutte utslipp i eksisterende landbasert industri eller i transportsektoren.

3. Vi kan begrense tilknytningen av ny kraftintensiv industri. Det vil legge begrensninger på omstillingen i retning av en grønn industri. En slik begrensning på tilknytningen kan gjennomføres ved å styre etableringen i større grad. Man kan f.eks. blinke ut områder der det ligger til rette for forbruksøkning på basis av nettkapasitet og kraftbalanse i området, og så tilby etablering. Tildeling kan baseres på ulike kriterier, eventuelt på basis av en prekvalifisering (basert på modenhet), og en tidsbegrensning for å gjennomføre etableringen. En annen måte å begrense tilknytning på, kan være å stille krav om energiopsjoner som gir mulighet til utkobling i lengre perioder med en anstrengt kraftsituasjon. Eventuelt kan kravet være at en aktør må skaffe til veie tilsvarende fleksibilitet fra andre, allerede etablerte aktører».

Som nevnt ovenfor, er det viktig med rask innfasing av ny energi, energieffektivisering eller nettilgang for å slippe disse prioriteringene, men allerede i dag gjøres det en indirekte prioritering som kommisjonen skisserer.

3. Tiltak:

På tiltakssiden vil FLT gjerne trekke frem følgende som ikke svares ut av kommisjonen.

Elektrifisering:

Når det gjelder avsnitt 2 i dilemmaene kommisjonen trekker opp, har FLT vedtatt:

«Elektrifisering av produksjonsanleggene på sokkelen dreier seg om å redusere utslippene av CO₂ til atmosfæren. FLT er bekymret for at en elektrifisering av sokkelen basert på energi fra land, vil føre til høyere strømpriser. Økt kraftpris vil gjøre nye industriprosjekter mindre lønnsomme og ramme fastlandsindustrien. FLT vil prioritere å bruke fornybar energi til nye klimavennlige industriprosjekter på fastlands-Norge, og vi støtter en utvikling hvor elektrifisering av sokkelen skjer ved bruk av hydrogen og kraft fra havvind».

FLT etterlyser en analyse av elektrifisering av sokkelen gjennom havvind og hydrogen. Det står at det norske kuttmålet neppe nås dersom dette er strategien. Men det er allerede piloter i gang for å sikre elektrifisering gjennom Havvind og Hydrogen. Hva vil tidsløpet være for en slik utvikling dersom dette blir en politisk prioritering? FLT etterlyser et slikt tidsløp.

Kjernekraft

I debatten om billig og nok energi, har debatten om kjernekraft blusset opp; FLT ønsker en utredning om kjernekraft, jamfør følgende vedtak fra landsmøtet:

«For noen år siden ble den siste av fire norske atomreaktorer stengt. Kjernekraftspørsmålet ble skrinlagt av Stortinget i 1975, og har siden den gang vært et ikke-tema. Situasjonen gjør imidlertid at spørsmålet om kjernekraft igjen kan bli aktuelt. Den negative siden ved kjernekraft, er faren for ulykker, prisen ved bygging og det farlige avfallet fra produksjonen. Det positive er at kjernekraft krever lite areal, det er rimelig å produsere kraften, og kjernekraft slipper hverken ut drivhusgasser eller bidrar til annen luftforurensing. Det må utredes hvordan nye energikilder kan tas i bruk».

En utredning må ta for seg spørsmål som sikkerhet, behandling av avfall, behovet for kompetanse og ikke minst prisen. Regelverket må være i tråd med internasjonalt regelverk.

Utenlandskabler.

Det pågår videre en samfunnsdebatt om hvordan Norge kan sikre billig energi til industrien og nok energi. De fleste er enige i situasjonsbeskrivelsen, men uenige om tiltak. FLT etterlyser at kommisjonen drøfter om vedtak gjort under skiftende regjeringer, faktisk kan reverseres. Uten en slik drøfting, oppstår det en debatt om at man ønsker sterkere politisk styring, men få forteller hvordan det skal styres sterkere. Altså er tiltakspakken når det gjelder sterkere politisk styring av dagens system, uklar. Ta for eksempel beslutningene om utlandskabler. FLT har følgende spørsmål om utenlandskablene.

Reversering/reforhandling av utlandskablene anbefales drøftet når kontraktene utgår. Er det tidsnok med en slik drøfting når kontraktene går ut?

Havvind

Satsing på havvind er nødvendig. Det haster å få til en slik satsing. FLT ønsker at planleggingen av nettet for havvind intensiveres, og at det gis flere konsesjoner. FLT ser at det kommer en diskusjon om hvor energi fra havvind skal tas i land, og vil også på dette området uttrykke skepsis til flere utenlandskabler.

Vi håper disse synspunktene kan tas med i det videre arbeidet.

Med hilsen

Ulf Madsen

forbundsleder